

**Teză unică la limba și literatura română, semestrul I
cls. a VIII-a**

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 120 de minute

Subiectul I (40 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Blânda toamnă dunăreană, dezmierdându-ne, s-a dus,
Totu-i alb si rece-i totul: jos, omătul, bruma, sus.
Moartă-i lumea sărbezită*, peste care, fără față
Fără nori si fără soare, greu atârnă alba ceață.

Șerpuiește-n aer fumul și se-ntinde alburii
Din colibe, troienite, ca sicriu lângă sicriu.
În zadar privirea cată negre benghiuri* în albeață;
Pân' si umbrele sunt albe pe cea marmură de gheață

Însă iată, ca șiraguri de călugări în sobor.
Vezi ceva negrind în zare: ciorile pe șes cobor
Și de spânul* chip al iernei, vesel croncănind, s-agată...
Mult mai drag mi-e viul negru decât albul fără viață!

(Bogdan Petriceicu Hașdeu, *Alb și negru*)

*sărbezită – fără culoare, fără strălucire

*benghiuri – mic semn pe față sau pe trup

*spân – (despre bărbați) care este (biologic) lipsit de barbă și mustăți

A. (24 puncte) Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un antonim pentru sensul din text al cuvintelor: *blânda*, *cobor*. (4 puncte)
2. Indică prin ce procedeu intern de îmbogățire a vocabularului s-au format cuvintele: *alburii* (...se-ntinde alburii) și *viul* (mult mai drag mi-e viul negru). (4 puncte)
3. Arată care este rolul semnului de punctuație două puncte [:] din versul: *Totu-i alb si rece-i totul: jos, omătul, bruma, sus..* (4 puncte)
4. Transcrie din versul *Șerpuiește-n aer fumul și se-ntinde alburii* un cuvânt care conține diftong și unul care conține vocale în hiat. (4 puncte)
5. Precizează măsura versului *Șerpuiește-n aer fumul și se-ntinde alburii*. (4 puncte)
6. Explică semnificația comparației din ultima strofă a poeziei. (4 puncte)

B. (16 puncte) Într-o compunere de minimum 150 de cuvinte, exprimă-ți opinia despre semnificația titlului poeziei *Alb și negru* de Bogdan Petriceicu Hașdeu, prin raportare la conținutul textului.

În compunerea ta, trebuie:

- să ilustrezi, cu exemple adecvate, relația dintre titlu și conținutul poeziei; (4 puncte)
- să menționezi cel puțin două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată de titlu; (8 puncte)
- să respecti structura specifică tipului de compunere cerut; (2 puncte)
- să ai obligatoriu numărul de cuvinte precizat. (2 puncte)

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

[...] Acum 70.000 de ani, am purces din Africa pentru a cuceri Eurasia. În urmă cu 50.000 de ani am ajuns în Australia; acum 14.000 de ani – în America de Nord; acum 4.000 de ani – în insulele din Pacific; în 1821, am bifat Antarctica și în 1969 am pășit pe Lună. Următoarea stație: Marte.

În vara anului trecut, la o conferință de presă a NASA ce a urmat „testului la sol” din Utah cu un propulsor cu combustibil fosil care va face parte din Sistemul de Lansare Spațială, un reporter local de 49 de ani l-a întrebat pe directorul programelor spațiale cu echipaj uman: „Voi apuca să văd un om pe Marte?”

„Da” – a răspuns William Gerstenmaier. Dar „om” poate nu e cuvântul potrivit. O ființă omenească.

Homo sapiens vine de departe și parcă nu mai are răbdare să ajungă la stele! Însă călătoria și traiul în spațiu ne vor transforma, poate chiar într-o nouă specie. Cel mai bine știu cei care le-au simțit pe propria piele, precum cosmonauții Mihail Kornienko și Scott Kelly, reveniți pe Pământ în martie după 340 de zile pe stația spațială internațională, pe post de cobai pentru zeci de studii despre efectele traiului în spațiu.

Vom ajunge pe Marte. E doar o chestiune de timp (20-30 de ani). Și de bani! [...]

Pentru Chris McKay, cercetător și expert în Marte de la NASA, ideea că oamenii s-ar putea muta pe planeta roșie după ce vor distruge Pământul e „etic și tehnic absurdă”. O ședere pe stația spațială ar băga mințile în cap celor care vor pe Marte – crede Mihail Kornienko. El își amintește cum a fost acum 8 luni când a revenit pe Pământ cu capsula Soiuz. „Aerul stepei intră-n cabină după agitația coborârii și înțelegi că s-a terminat totul. Și nu te mai saturi de aer. L-ai tăia cu cuțitul și l-ai întinde pe pâine.”

(Cătălin Gruia, *Marte: cum ajungem, ce vom face acolo?*, <https://www.natgeo.ro/stiinta/>)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

- Formulează câte un enunț în care precizezi următoarele aspecte din textul dat:
 - în ce an s-a ajuns pentru prima oară în Antarctica;
 - cum este considerată ideea ca omul să se mute pe Marte; (4 puncte)
- Scrie numele autorului și titlul articolului din care este extras fragmentul. (4 puncte)
- Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *O ședere pe stația spațială ar băga mințile în cap celor care vor pe Marte.* (4 puncte)
- Numește valoarea morfologică a numeralelor din structurile: *reveniți pe Pământ în martie după 340 de zile și cum a fost acum 8 luni.* (4 puncte)
- Transcrie propozițiile secundare din fraza: *Pentru Chris McKay, cercetător și expert în Marte de la NASA, ideea că oamenii s-ar putea muta pe planeta roșie după ce vor distruge Pământul e „etic și tehnic absurdă”.* (4 puncte)
- Construiește o frază formată dintr-o propoziție principală și una secundară introdusă prin adverb relativ. (4 puncte)

B. Redactează o narațiune, de 150 - 300 de cuvinte, în care să prezinți o întâmplare petrecută în timpul unei călătorii spațiale.

În compunerea ta, trebuie:

- să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a faptelor; (6puncte)
- să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal; (2 puncte)
- să respecți structura tipului de compunere cerut; (2 puncte)
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat. (2 puncte)

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.

Vei primi 14 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziției – 2 p.; coerența textului – 2p.; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului – 2p.; ortografia – 3p.; punctuația – 2p.; așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea – 2p.)

BAREM DE EVALUARE SI DE NOTARE

Se punctează oricare alte formulări/modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem.
Nu se acordă fracțiuni de punct.
Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la 10 a punctajului total acordat pentru lucrare.

I.A.(24 puncte) Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

- Notează câte un antonim pentru sensul din text al cuvintelor:
Blânda (=agresiva, înspăimântătoare) *cobor* (=zboară, se înalță)
(2X2 = 4 puncte)
- Indică prin ce procedeu intern de îmbogățire a vocabularului s-au format cuvintele: *alburii* (derivare cu sufix, cuv. de bază *alb*, sufix - *urii*) și *viul* (schimbarea valorii gramaticale, din adjectiv în substantiv, prin articulare). (2x2 = 4 puncte)
- Arată care este rolul semnului de punctuație două puncte [:] din versul: *Totu-i alb si rece-i totul: jos, omățul, bruma, sus..*
Semnul de punctuație două puncte marchează o enumerație; din punct de vedere stilistic subliniază atmosfera apăsătoare specifică anotimpului rece (4 puncte)
- Transcrie din versul *Șerpuiește-n aer fumul și se-ntinde alburii* un cuvânt care conține diftong și unul care conține vocale în hiat.
Exemplu diftong: *șerpuiește, alburii*; exemplu hiat: *aer* (2x2=4 puncte)
- Precizează măsura versului *Șerpuiește-n aer fumul și se-ntinde alburii*.
Măsura versului este de 15 silabe. (4 puncte)
- Explică semnificația comparației din ultima strofă a poeziei.
„ca șiraguri de călugări în sobor” este comparația care apare în ultima strofă a poeziei. Prin această figură de stil cârdul ciorilor este văzut ca singurul element viu al iernii.
(Identificarea comparației – 1 punct; interpretarea acesteia în contextul dat – 3 puncte; încercarea de interpretare - 1 punct)

I.B. (16 puncte) Într-o compunere de minimum 150 de cuvinte, exprimă-ți opinia despre semnificația titlului poeziei *Alb și negru* de Bogdan Petriceicu Hașdeu, prin raportare la conținutul textului.

În compunerea ta, trebuie:

- câte 2 puncte pentru fiecare element care ilustrează relația dintre titlu și conținutul poeziei și este corect exemplificat; (4 puncte)
- câte 4 puncte pentru menționarea corectă a unui mijloc artistic care susține ideea din titlu și interpretarea acestuia (4x2=8 puncte)
- să respecti structura specifică tipului de compunere cerut; (2 puncte)
- să ai obligatoriu numărul de cuvinte precizat. (2 puncte)

II.A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

- Formulează câte un enunț în care precizezi următoarele aspecte din textul dat:
- în ce an s-a ajuns pentru prima oară în Antarctica;
Antarctica a fost vizitată pentru prima dată de cercetători în 1821
- cum este considerată ideea ca omul să se mute pe Marte;
Ideea ca omul să locuiască pe planeta roșie este văzută ca „etic și tehnic absurdă”
(2x2=4 puncte)
- Scrie numele autorului și titlul articolului din care este extras fragmentul.
Cătălin Gruia, *Marte: cum ajungem, ce vom face acolo?* (2x2=4 puncte)
- Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: *O ședere pe stația spațială ar băga mințile în cap celor care vor pe Marte.*
Celor= pron. demonstrativ, CI; pe Marte – substantiv propriu, simplu, CCL
(2x2=4 puncte)
- Numește valoarea morfologică a numeralelor din structurile: *reveniți pe Pământ în martie după 340 de zile și cum a fost acum 8 luni.*

340 – valoare substantivală; 8 – valoare adjectivală (2x2=4 puncte)

5. Transcrie propozițiile secundare din fraza: *Pentru Chris McKay, cercetător și expert în Marte de la NASA, ideea că oamenii s-ar putea muta pe planeta roșie după ce vor distruge Pământul e „etic și tehnic absurdă“.*

a) *că oamenii s-ar putea muta pe planeta roșie*

b) *după ce vor distruge Pământul*

(2x2=4 puncte)

6. Construiește o frază formată dintr-o propoziție principală și una secundară introdusă prin adverb relativ.

Exemplu: Știu unde sunt ascunse.; Face cum vrea ea.;

- construirea unei fraze din 2 propoziții – 1 punct
- construirea corectă a propoziției subordonate – 3 puncte

II.B. Redactează o narațiune, de 150 - 300 de cuvinte, în care să prezinți o întâmplare petrecută în timpul unei călătorii spațiale.

În compunerea ta, trebuie:

- să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a faptelor; (6 puncte)
- să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal; (2 puncte)
- să respecți structura tipului de compunere cerut; (2 puncte)
- să ai obligatoriu numărul minim de cuvinte precizat. (2 puncte)

14 puncte se acordă pentru redactare, astfel:

– unitatea compoziției **2 punct**

– coerența ideilor **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului 2 p./adecvarea parțială 1 p. **2 puncte**

– ortografia (0 erori – 3 p./1-2 erori – 2 p./3-4 erori – 1 p./5 sau mai multe erori – 0 p.) **3 puncte**

– punctuația (0 erori – 3 p./1-2 erori – 2 p./3 -4 erori – 1 p./ 5sau mai multe erori – 0 p.) **3 puncte**

– așezarea corectă a textului în pagină **1 punct**

– lizibilitatea **1 punct**